

477

UCHWAŁA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

z dnia 26 kwietnia 2010 r.

w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych, dotyczących przygotowania i przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r.

Na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2010 r. Nr 72, poz. 467) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1. Ustala się wytyczne dla okręgowych komisji wyborczych, dotyczące przygotowania i przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r., stanowiące załącznik do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej:

S.J. Jaworski

Załącznik do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 26 kwietnia 2010 r. (poz. 477)

**WYTYCZNE DLA OKRĘGOWYCH KOMISJI WYBORCZYCH,
DOTYCZĄCE PRZYGOTOWANIA I PRZEPROWADZENIA WYBORÓW
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ ZARZĄDZONYCH NA DZIEŃ 20 CZERWCA 2010 R.**

Okręgowa komisja wyborcza wykonuje zadania określone w ustawie z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2010 r. Nr 72, poz. 467), zwanej dalej „ustawą”, w sposób i w trybie określonym w regulaminie, stanowiącym załącznik nr 1 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 18 lipca 2005 r. w sprawie regulaminów okręgowych i obwodowych komisji wyborczych powołanych do przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (M. P. Nr 44, poz. 604), zwanym dalej „regulaminem”.

I. Zadania związane z przygotowaniem wyborów

Po ukonstytuowaniu się i powołaniu sekretarza komisji zgodnie z § 4 ust. 1 regulaminu, okręgowa komisja wyborcza czuwa nad prawidłowym przebiegiem prac przygotowawczych do wyborów i dochowaniem terminów przewidzianych w kalendarzu wyborczym.

1. Okręgowa komisja wyborcza rozstrzyga w przedmiocie powołania, na podstawie § 4 ust. 3 regulaminu, pełnomocników upoważnionych przez komisję do badania zgodności arytmetycznej wyników głosowania ustalonych przez obwodowe komisje wyborcze, biorąc pod uwagę, że w związku z ustalonymi wynikami głosowania:

1) w obwodach głosowania, w których zapewniono obwodowej komisji wyborczej wspomaganie informatyczne i posiadających łączność internetową z okręgową komisją wyborczą,

pełnomocnik okręgowej komisji wyborczej działałby w zakresie badania zgodności arytmetycznej wyników głosowania bądź ich transmisji **tylko awaryjnie**, gdyby z jakichś przyczyn wspomaganie to zawiodło;

2) w obwodach głosowania, o których mowa w pkt 1, bez łączności internetowej, pełnomocnik okręgowej komisji wyborczej ewentualnie zapewniłby transmisję danych z protokołu obwodowej komisji wyborczej utrwalonych na doręczonym mu nośniku elektronicznym;

3) w obwodach głosowania bez wspomaganie informatycznego obwodowej komisji wyborczej, **na podstawie** doręczonej pełnomocnikowi okręgowej komisji wyborczej przez obwodową komisję wyborczą **kopii protokołu głosowania, pełnomocnik okręgowej komisji wyborczej dokona sprawdzenia arytmetycznej zgodności ustalonych wyników głosowania i, po stwierdzeniu ich poprawności, dokona ich transmisji** do okręgowej komisji, jeżeli posiadałby takie możliwości techniczne; w przypadku gdy ustalone wyniki głosowania nie zawierają błędów arytmetycznych, ale system informatyczny sygnalizował ostrzeżenia wymagające rozważenia przez obwodową komisję, **drukowałby raport ostrzeżeń**, który zostanie doręczony okręgowej komisji wyborczej wraz z protokołem głosowania. Przeanalizowanie raportu ostrzeżeń przez obwodową komisję członkowie komisji potwierdzają swoimi podpisami.

Zadaniem pełnomocników komisji byłoby także przekazanie okręgowej komisji wyborczej w zabezpieczonych kopertach protokołów głosowania sporządzonych przez obwodowe komisje wyborcze z określonego rejonu, ewentualnie wraz z nośnikami elektronicznymi i raportami ostrzeżeń, jeżeli okręgowa komisja wyborcza udzieliłaby pełnomocnikom takiego upoważnienia, biorąc pod uwagę wcześniej ustalony plan odbioru protokołów.

Powołanie pełnomocników okręgowej komisji wyborczej nie jest wprawdzie obligatoryjne, ale decyzja komisji o ich powołaniu powinna być spójna z działaniami, które zamierza podjąć okręgowa komisja wyborcza dla bezbłędnego i sprawnego ustalenia wyników głosowania oraz odbioru protokołów od obwodowych komisji wyborczych. Zakres zadań pełnomocników określony przez komisję uwzględniać powinien również zasięg wspomaganie informatycznego obwodowych komisji wyborczych.

W związku z tym rozstrzygnięcie komisji o powołaniu jej pełnomocników poprzedzić powinna informacja sekretarza komisji o zakresie wspomaganie informatycznego oraz propozycjach organizacyjnych związanych z planem odbioru protokołów i ustaleniem zbiorczych wyników głosowania przez okręgową komisję wyborczą.

2. W przypadku stwierdzenia, że właściwe organy gminy nie wykonują terminowo i zgodnie z prawem zadań dotyczących obwodów głosowania, komisja przekazuje swoje uwagi tym organom gminy, a w razie konieczności powiadamia o nich wojewodę (art. 11 pkt 2 i art. 22 ust. 6 ustawy).
3. Komisja czuwa nad prawidłowością sporządzenia przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) obwieszczenia o granicach, numerach obwodów głosowania i siedzibach obwodowych komisji wyborczych oraz nad terminowym ich rozplakatowaniem na obszarze gminy. Zgodnie z kalendarzem wyborczym rozplakatowanie obwieszczeń musi nastąpić do dnia 16 maja 2010 r. (art. 24 ust. 1 ustawy). Nadzorując wykonanie tej czynności, komisja zwraca uwagę, czy nakład obwieszczeń był właściwie ustalony oraz czy wywieszono je w miejscach powszechnie dostępnych, a także czy przewidziano powtórnie ich rozplakatowanie bezpośrednio przed dniem głosowania oraz zachowano niezbędną liczbę egzemplarzy do wywieszenia w lokalach wyborczych w dniu wyborów i ewentualnego ponownego głosowania.
4. Obowiązkiem okręgowej komisji wyborczej jest czuwanie nad terminowym rozplakatowaniem obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej z danymi o zarejestrowanych kandydatach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (art. 43 ust. 3 ustawy); obwieszczenie musi być podane do wiadomości wyborców najpóźniej w dniu 31 maja 2010 r. Odpowiednia liczba obwieszczeń powinna być zarezerwowana do wywieszenia w lokalach wyborczych w dniu wyborów.
5. Do dnia 6 czerwca 2010 r. wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) obowiązani są powołać obwodowe komisje wyborcze (art. 16 ust. 1–5 ustawy). Szczegółowe zasady powoływania komisji i sposób zgłaszania kandydatów do ich składów określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 sierpnia 2000 r. w sprawie powoływania obwodowych komisji wyborczych w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 72, poz. 847, z późn. zm.).
6. Okręgowa komisja wyborcza zapewnia potrzebną pomoc prawną organom powołującym obwodowe komisje wyborcze, wyjaśnia przepisy prawa i wątpliwości związane z procedurą ich powoływania.
6. Zwołanie przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) pierwszych posiedzeń obwodowych komisji wyborczych powinno być dokonane możliwie niezwłocznie po ich powołaniu. Okręgowa komisja wyborcza czuwa nad właściwym zwołaniem tych posiedzeń i przekazaniem komisjom tekstu ustawy, wytycznych Państwowej Komisji Wyborczej dla obwodowych komisji wyborczych, dotyczących zadań i trybu pracy w przygotowaniu i przeprowadzeniu głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r., oraz regulaminu komisji. Okręgowa komisja wyborcza sprawdza, czy komisje obwodowe dokonały wyboru przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego komisji zgodnie z przepisami ustawy, tj. czy funkcji tych nie powierzono osobom wskazanym do składu komisji przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), a także czy została podana do publicznej wiadomości informacja o składach komisji (art. 16 ust. 7–9 ustawy).
7. Do dnia 6 czerwca 2010 r. urzędy gmin sporządzają spisy wyborców (art. 27 ust. 2 ustawy). Okręgowa komisja wyborcza zapewnia nadzór nad prawidłowym i terminowym wykonaniem tego zadania i w miarę potrzeby udziela wyjaśnień w tym zakresie. Pożądane jest upowszechnienie, za pośrednictwem urzędów gmin i w innych formach ustalonych przez komisję, informacji o możliwości dopisania do spisu tych wyborców, którzy czasowo przebywają na obszarze gminy i złożą w tej sprawie wniosek najpóźniej w 10. dniu przed dniem wyborów (10 czerwca 2010 r.). Natomiast przy wydawaniu wyborcom zaświadczeń o prawie do głosowania należałoby zapewnić informację o zasadach posługiwania się dwoma wydanymi zaświadczeniami — na dzień wyborów i zaświadczeniem upoważniającym do udziału w ponownym głosowaniu.
8. Po otrzymaniu informacji o sposobie i terminie druku kart do głosowania okręgowa komisja wyborcza ustali szczegółowy plan przekazania kart obwodowym komisjom wyborczym, za pośrednictwem wójtów (burmistrzów, prezydentów miast). Plan powinien zapewniać niezawodny i bezpieczny transport kart do głosowania, sprawdzenie, czy paczki z kartami do głosowania przeznaczone są dla wszystkich obwodowych komisji wyborczych na obszarze działania komisji okręgowej oraz czy są opatrzone liczbą kart odpowiadającą liczbie uprawnionych do głosowania w każdym z obwodów głosowania. Plan uwzględniać powinien sposób zabezpieczenia kart do głosowania do czasu ich przekazania obwodowym komisjom wyborczym, a także sposób i terminy przekazania i odbioru kart przez te komisje.

9. Komisja ustali plan własnych działań w dniu poprzedzającym dzień głosowania i w dniu głosowania oraz zasady współdziałania z wójtami (burmistrzami i prezydentami miast) dla zapewnienia sprawnego przebiegu głosowania i ustalenia jego wyników przez obwodowe komisje wyborcze. Plan obejmować powinien harmonogram ciągłych dyżurów członków okręgowej komisji wyborczej w dniu głosowania, zapewniających możliwość udzielania wyjaśnień obwodowym komisjom wyborczym i wyborcom oraz podejmowanie, w trybie nadzoru, interwencji w przypadku wystąpienia nieprawidłowości w pracy obwodowych komisji wyborczych lub innych zdarzeń wymagających działań ze strony okręgowej komisji wyborczej.

W ramach uzgodnionych zasad współdziałania z wójtami (burmistrzami, prezydentami miast) przewidzieć należy:

- 1) wprowadzenie w urzędach gmin niezbędnych dyżurów zapewniających udzielanie obwodowym komisjom wyborczym informacji na podstawie rejestru wyborców o osobach pominiętych w spisie wyborców (art. 39a pkt 2 ustawy), a także udzielanie komisjom niezbędnej pomocy w razie nieprzewidzianych sytuacji;
  - 2) stworzenie możliwości przekazywania obwodowym komisjom wyborczym dodatkowych wyjaśnień i informacji w dniu głosowania oraz druku i dostarczenia obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej, w przypadku skreślenia kandydata z listy kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (art. 44 ustawy);
  - 3) zapewnienie niezbędnych środków łączności i transportu na użytek wyborów.
10. Komisja przekaze Państwowej Komisji Wyborczej w dniu 20 czerwca 2010 r. dane o liczbie uprawnionych do głosowania oraz o liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania. Dane te przekazuje się według stanu na godzinę 8⁰⁰, 13⁰⁰ i 17⁰⁰, w trybie i na zasadach określonych w uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 kwietnia 2010 r. w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych, dotyczących trybu i zasad przekazywania Państwowej Komisji Wyborczej danych o liczbie osób uprawnionych do głosowania oraz o liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania w trakcie głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 20 czerwca 2010 r. (M. P. Nr 30, poz. 408). W związku z tym komisja powinna wcześniej powołać swoich pełnomocników do zbierania meldunków o frekwencji wyborczej, ustalić rejony zbierania tych danych oraz system ich sumowania i przekazania do Państwowej Komisji Wyborczej — zgodnie z powołanymi wyżej wytycznymi.

II. Szkolenia obwodowych komisji wyborczych

1. Okręgowa komisja wyborcza ustali plan szkoleń obwodowych komisji wyborczych.

Szkolenie powinno mieć charakter praktyczny. Przed szkoleniem obwodowym komisjom wyborczym należy przekazać niezbędne materiały i wzory dokumentów wyborczych (ustawę, wytyczne

Państwowej Komisji Wyborczej wraz z regulaminem obwodowej komisji wyborczej, wzór protokołu głosowania, wzór karty do głosowania itp.) w celu wcześniejszego zapoznania się z ich treścią.

2. Szczególnego podkreślenia w trakcie szkoleń wymagają następujące zagadnienia:
  - 1) ustalanie tożsamości wyborcy przez komisję, przed wydaniem karty do głosowania, wyłącznie na podstawie okazanego dokumentu (art. 50 ust. 1 ustawy);
  - 2) dbanie, aby wyborcy w pierwszym głosowaniu kwitowali odbiór karty do głosowania w rubryce na to przeznaczonej;
  - 3) sytuacje, w których obwodowa komisja wyborcza może dopisać wyborcę do spisu wyborców w dniu głosowania;
  - 4) zaświadczenia o prawie do głosowania na pierwsze głosowanie i głosowanie ponowne;
  - 5) głosowanie przez pełnomocnika;
  - 6) wykonywanie obliczeń, a zwłaszcza liczby otrzymanych kart do głosowania, liczby kart wydanych wyborcom, liczby wyborców głosujących przez pełnomocnika, liczby kart niewykorzystanych, głosów nieważnych i głosów ważnych ogółem i oddanych na poszczególnych kandydatów;
  - 7) zaliczanie do głosów nieważnych głosów oddanych na kartach do głosowania:
    - a) innych niż urzędowo ustalone,
    - b) bez pieczęci obwodowej komisji wyborczej,
    - c) na których wyborca głosował więcej niż na jednego kandydata,
    - d) na których wyborca nie głosował na żadnego kandydata.

W trakcie szkoleń należy szczegółowo omówić również sposób ustalania liczb wpisywanych w poszczególnych punktach protokołu głosowania obwodowej komisji wyborczej, zasady sprawdzania arytmetycznej zgodności ustalonych wyników głosowania i wypełniania pozostałych punktów protokołu.

3. Podkreślenia wymagają także zadania członków komisji w sytuacji, gdy nastąpiło skreślenie nazwiska kandydata z listy kandydatów, a nazwisko to pozostało na wydrukowanych kartach do głosowania (art. 47a ustawy). W takim przypadku zaleca się, aby wydający kartę do głosowania członek komisji poinformował o tym wyborcę, zwracając uwagę, że w obwieszczeniu zostały podane nowe warunki ważności głosu.
4. Szkolenie uwzględniać powinno ustalenia dotyczące informatycznego wspomaganie obwodowych komisji wyborczych, a w szczególności dystrybucji i stosowania licencji i haseł umożliwiających wprowadzenie oraz transmisję wyników głosowania z obwodu do okręgowej komisji wyborczej, konieczność ponownego ustalenia wyników głosowania w obwodzie, jeżeli system informatyczny sygnalizuje błędy arytmetyczne, oraz konieczność analizy ustalonych wyników w przypadku, gdy system wydrukuje raport ostrzeżeń, które mogłyby wskazywać na pomyłkę niepowodującą

niezgodności arytmetycznej ustalonych wyników. Zwrócić należy uwagę, że przeanalizowanie ostrzeżeń zawartych w raporcie ostrzeżeń obwodowa komisja wyborcza powinna potwierdzić podpisami wszystkich obecnych członków komisji.

5. Omówienia na szkoleniu wymaga także rola pełnomocnika okręgowej komisji wyborczej, który sprawdzi zgodność arytmetyczną ustalonych wyników głosowania na podstawie kopii protokołu głosowania, sporządzonego przez obwodową komisję wyborczą.
6. Do wiadomości obwodowych komisji wyborczych należy podać sposób odbioru protokołów głosowania oraz, w przypadku gdy funkcjonowało wspomaganie informatyczne, nośnika elektronicznego z wynikami głosowania i, ewentualnie (w przypadku wystąpienia), raportu ostrzeżeń.
7. Obwodowe komisje wyborcze należy zapoznać z ustaleniami organizacyjnymi i systemem zbierania w dniu głosowania meldunków o liczbie uprawnionych do głosowania i liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania.
8. **W okręgach wyborczych, w których w tym samym terminie przeprowadzane będą wybory uzupełniające do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej i wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w trakcie szkoleń należy omówić następujące kwestie:**
  - 1) komisje obwodowe otrzymają dwa spisy wyborców: jeden przeznaczony do przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, drugi — wyborów uzupełniających do Senatu. Komisje przed wydaniem karty do głosowania zobowiązane są zwracać szczególną uwagę, czy wyborca ujęty jest w spisie właściwym dla danych wyborów. Należy podkreślić, że mogą zdarzyć się sytuacje, że wyborca ujęty w jednym spisie nie będzie ujęty w drugim. W takiej sytuacji należy wydać tylko jedną — właściwą dla danych wyborów — kartę do głosowania. W sytuacjach wątpliwych należy kontaktować się z działem ewidencji ludności urzędu gminy;
  - 2) zaświadczenia o prawie do głosowania wydane w związku z wyborami Prezydenta nie upoważniają do wzięcia udziału w głosowaniu w wyborach uzupełniających do Senatu i odwrotnie;
  - 3) komisje zobowiązane są sprawdzić, czy zaświadczenie o prawie do głosowania w wyborach uzupełniających do Senatu wydane jest przez urząd gminy z danego okręgu wyborczego. Wskazane byłoby przekazanie obwodowym komisjom wyborczym wykazu gmin leżących na obszarze danego okręgu. Należy podkreślić, że zastrzeżenie to nie dotyczy zaświadczeń o prawie do głosowania w wyborach Prezydenta; te mogą być wydane przez urzędy gmin z terenu całego kraju oraz przez konsulów i kapitanów statków;
  - 4) wyborcy stale zamieszkali za granicą, głosujący w kraju na podstawie paszportu, mogą wziąć udział w wyłącznie w wyborach Prezydenta;
  - 5) pełnomocnictwa do głosowania w imieniu wyborcy dotyczą wyłącznie wyborów Prezydenta i nie upoważniają do wydania karty do głosowania w wyborach do Senatu;

- 6) komisje zobowiązane są zwrócić szczególną uwagę, czy dopisują do właściwego spisu wyborcę przedstawiającego zaświadczenie o prawie do głosowania lub wyborcę stale zamieszkałego za granicą oraz czy we właściwym spisie dokonują adnotacji o głosującym pełnomocniku;
- 7) po zakończeniu głosowania i otwarciu urny komisje zobowiązane są do oddzielenia kart do głosowania z wyborów Prezydenta od kart do głosowania z wyborów uzupełniających do Senatu. W pierwszej kolejności należy dokonać ustalenia wyników głosowania w wyborach Prezydenta; w tym czasie karty do głosowania z wyborów uzupełniających do Senatu należy zabezpieczyć i odłożyć. Po ustaleniu wyników głosowania w wyborach Prezydenta, sporządzeniu i — w przypadku komisji mających taką możliwość — dokonaniu transmisji danych z protokołu komisja może przystąpić do ustalenia wyników głosowania w wyborach uzupełniających do Senatu;
- 8) liczba kart otrzymanych, liczba wyborców ujętych w spisie, liczba kart wydanych i liczba kart niewykorzystanych w wyborach Prezydenta może być różna od analogicznych liczb w wyborach uzupełniających do Senatu.

III. Ustalenie zbiorczych wyników głosowania przez okręgowe komisje wyborcze

Organizacja przekazania protokołów głosowania z obwodów

1. Okręgowa komisja wyborcza ustala plan odbioru protokołów głosowania od obwodowych komisji wyborczych wraz z nośnikami elektronicznymi i raportami ostrzeżeń od tych komisji, które korzystały ze wspomaganie informatycznego. Z ustalonym planem zapoznaje się przewodniczących komisji obwodowych. Plan odbioru protokołów opracowuje się, mając na uwadze zapewnienie prawidłowego i sprawnego przekazania protokołów ze wszystkich obwodów. Plan sporządza się według następujących założeń. Protokoły są dostarczane przez przewodniczących obwodowych komisji wyborczych lub ich zastępców bezpośrednio do okręgowej komisji wyborczej lub do rejonowych punktów odbioru protokołów. Rejonem może być miasto, gmina lub kilka gmin. Wielkość rejonu dostosowuje się do warunków lokalnych, liczby obwodów, dogodności połączeń komunikacyjnych. W dużych aglomeracjach miejskich może być utworzonych kilka punktów odbioru protokołów. Siedziby punktów rejonowych odbioru protokołów należy lokalizować w urzędach miast i gmin, starostwach, urzędach dzielnic i innych budynkach organów administracji samorządowej.
2. Protokoły w punkcie rejonowym odbiera, za pokwitowaniem, wyznaczony pełnomocnik okręgowej komisji wyborczej lub inna osoba upoważniona przez okręgową komisję wyborczą. Wskazane jest upoważnianie do tej czynności urzędników wyborczych, można także upoważnić inne osoby (sekretarzy i pracowników urzędów miast i gmin). Przekazywanie protokołów, nośników elektronicznych i raportów ostrzeżeń z obwodów bezpośrednio do okręgowej komisji wyborczej należy stosować

wać, jeżeli obwód położony jest blisko jej siedziby, w szczególności w tej samej miejscowości.

3. W punktach rejonowych protokoły odbierane są w zapieczętowanych kopertach, za pokwitowaniem, i bez otwierania kopert są dostarczane okręgowej komisji wyborczej. W oddzielnej kopercie przekazywany jest jednocześnie nośnik elektroniczny z wynikami głosowania w obwodzie, w którym zapewniono wspomaganie informatyczne, oraz raport ostrzeżeń, jeżeli taki został wydrukowany. Przy czynnościach przekazywania kopert z protokołami mogą być obecni mężowie zaufania.

Ważne jest zapewnienie łączności z przewodniczącymi poszczególnych obwodowych komisji wyborczych do czasu stwierdzenia przez okręgową komisję wyborczą, że protokół głosowania został sporządzony prawidłowo — na wypadek, gdyby protokół trzeba było sporządzić ponownie.

Sprawdzanie przez okręgową komisję wyborczą poprawności doręczonych protokołów

4. Przy odbiorze protokołów mają prawo być obecni mężowie zaufania zgłoszeni do okręgowej komisji wyborczej.

Przyjmując protokół głosowania, komisja sprawdza, czy uprawniona osoba dostarczyła go w zapieczętowanej kopercie, a następnie dokładnie bada prawidłowość sporządzenia protokołu. **Sprawdza się, czy są wypełnione wszystkie rubryki protokołu, czy jest on opieczętowany właściwą pieczęcią i opatrzony podpisami wszystkich członków komisji obwodowej obecnych przy jego sporządzeniu, a także czy komisja obwodowa zajęła stanowisko wobec zarzutów wniesionych przez mężów zaufania lub zastrzeżeń członków komisji obwodowych.**

5. Komisja okręgowa bada następnie prawidłowość zawartych w protokole danych pod względem rachunkowym.

Po stwierdzeniu, że protokół został sporządzony prawidłowo, okręgowa komisja wyborcza przyjmuje go i powiadamia o tym przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w protokole komisja wskazuje je na piśmie, a także ustala sposób ich usunięcia przez obwodową komisję wyborczą, informując o tym niezwłocznie przewodniczącego właściwej komisji obwodowej.

6. Przy ustalaniu zbiorczych wyników głosowania okręgowe komisje wyborcze właściwe dla obwodów głosowania utworzonych za granicą oraz na polskich statkach morskich oczekują na przekazanie tych wyników 24 godziny od zakończenia głosowania, o którym mowa w art. 49 ust. 2 ustawy. W przypadku nieotrzymania wyników w tym terminie protokół zbiorczych wyników sporządza się bez danych z tych obwodów, z których nie dostarczono protokołów, a fakt ten odnotowuje się w protokole, wymieniając numery obwodów oraz przyczyny niezyskania wyników. Szczegółowe zasady i tryb przekazywania wyników głosowania z obwodów za granicą i na polskich statkach morskich Państwowa Komisja Wyborcza ustali odrębnie (art. 66 ust. 3a ustawy).

Obliczanie zbiorczych wyników głosowania i ich przekazanie do Państwowej Komisji Wyborczej

7. Okręgowa komisja wyborcza dla obliczenia zbiorczych wyników głosowania ze wszystkich obwodów głosowania korzysta ze wspomaganie informatycznego. Zespół osób zapewniających wspomaganie informatyczne działa pod nadzorem okręgowej komisji wyborczej i w jej imieniu. Zespół ten przyjmie i zarejestruje elektronicznie wyniki głosowania z protokołów głosowania obwodowych komisji wyborczych przekazane:

- 1) elektronicznie bezpośrednio przez obwodowe komisje wyborcze korzystające ze wspomaganie informatycznego, na podstawie sporządzonego przez nie protokołu głosowania; transmisję danych uwierzytelnia się licencją przewodniczącego komisji;

- 2) elektronicznie przez pełnomocników okręgowej komisji wyborczej posiadających łączność internetową, z doręczonego nośnika elektronicznego lub na podstawie doręczonej przez obwodową komisję wyborczą kopii protokołu głosowania sporządzonego przez obwodową komisję wyborczą; transmisję danych uwierzytelnia się licencją przewodniczącego komisji;

- 3) przez okręgową komisję wyborczą w postaci przyjętych przez komisję protokołów głosowania sporządzonych przez te obwodowe komisje wyborcze, które wcześniej nie przekazały wyników głosowania w formie, o której mowa w pkt 1 i 2.

8. Ostateczna weryfikacja wprowadzonych wyników głosowania z obwodów, o których mowa w pkt 7 ppkt 1 i 2, następuje na podstawie protokołu głosowania obwodowej komisji wyborczej przyjętego przez okręgową komisję wyborczą. Weryfikacja ta polegać ma na wprowadzeniu do systemu informatycznego liczby kontrolnej z przyjętego protokołu głosowania. Wprowadzenie może nastąpić za pomocą czytnika kodów paskowych.

Dane o wynikach głosowania, które wcześniej nie były przekazane elektronicznie przez obwodową komisję wyborczą, bezpośrednio lub przez pełnomocnika okręgowej komisji wyborczej, dwukrotnie wprowadzi do systemu informatycznego z protokołu głosowania członek zespołu informatycznego wspomaganie okręgowej komisji wyborczej, co ma wykluczyć możliwość pomyłek przy wprowadzaniu danych. Dane te zostaną potwierdzone licencją pełnomocnika okręgowej komisji wyborczej ds. informatyki. Komisja sprawdzi jednocześnie, czy dostarczony komisji protokół spełnia wymogi formalne (podpisy członków komisji obwodowej pod protokołem, parafy członków komisji na każdej stronie protokołu, pieczęć komisji pod protokołem).

9. Jeżeli po wprowadzeniu danych z protokołu obwodowej komisji wyborczej system informatyczny wydrukuje raport ostrzeżeń, okręgowa komisja wyborcza dokonuje analizy ostrzeżeń i podejmuje odpowiednie działania wyjaśniające lub zatwierdza protokół, jeśli zastrzeżenia uzna za niezasadnione.

Na podstawie wprowadzonych i zweryfikowanych z protokołami danych o wynikach głosowania ze wszystkich obwodów głosowania system wspomagania informatycznego okręgowej komisji wyborczej zsumuje wyniki głosowania i ustali zbiorcze wyniki głosowania, które okręgowa komisja wyborcza podaje w punktach 1–8 protokołu zbiorczych wyników głosowania, sporządzonego według wzoru protokołu stanowiącego załącznik nr 2 do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 19 kwietnia 2010 r. w sprawie wzorów protokołów głosowania i protokołu o wynikach głosowania stosowanych w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (M. P. Nr 30, poz. 404). Projekt protokołu wydrukuję system informatyczny. Następnie komisja wypełnia pozostałe punkty protokołu.

10. Ustalone zbiorcze wyniki głosowania okręgowa komisja wyborcza niezwłocznie przekazuje drogą elektroniczną Państwowej Komisji Wyborczej.
11. Do protokołu mogą wnieść zarzuty mężowie zaufania obecni przy pracy okręgowej komisji. Wobec wniesionych zarzutów komisja zajmuje stanowisko na piśmie; treść zarzutów i stanowisko dołącza się do protokołu.
12. Jeden egzemplarz protokołu wraz z protokołami ze wszystkich obwodów głosowania przewodniczący komisji bądź upoważniona przez niego osoba przekazuje niezwłocznie w zabezpieczonych pakietach Państwowej Komisji Wyborczej wraz z nośnikiem elektronicznym, na którym utrwalono dane składające się na zbiorcze wyniki głosowania. Do protokołu komisji dołącza się także wykaz zarzutów mężów zaufania i zastrzeżeń członków komisji obwodowych wraz ze stanowiskiem, jakie wobec nich zajęła okręgowa komisja wyborcza. Komisja oczekuje na potwierdzenie przyjęcia protokołu przez Państwową Komisję Wyborczą.
13. Informację o zbiorczych wynikach głosowania okręgowa komisja wyborcza podaje niezwłocznie do publicznej wiadomości przez wywieszenie kopii protokołu w siedzibie komisji w miejscu dostępnym dla wyborców.
14. Drugi egzemplarz protokołu i pozostałe dokumenty sporządzone przez okręgową komisję wyborczą oraz pieczęć przejmuje od komisji, zabezpiecza i przechowuje dyrektor właściwej miejscowo delegatury Krajowego Biura Wyborczego.

IV. Ponowne głosowanie

1. Ponowne głosowanie przeprowadza się 14. dnia po pierwszym głosowaniu, jeżeli w pierwszym głosowaniu żaden z kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej nie uzyskał więcej niż połowy ważnie oddanych głosów. Okręgowa komisja wyborcza w ponownym głosowaniu zapewnia nadzór i pomoc w zakresie aktualizacji spisu wyborców, dostarczenia kart do głosowania oraz przeprowadzenia głosowania przez obwodowe komisje wyborcze.
2. Głosowanie ponowne przeprowadza się na podstawie tych samych spisów wyborców. Obwodowym komisjom wyborczym należy wydać zaktualizowany egzemplarz spisu wyborców dotychczas

przechowywany w urzędzie gminy. Pozwoli to uniknąć wątpliwości obwodowej komisji wyborczej, czy podpis wyborcy potwierdzający otrzymanie karty do głosowania dotyczy pierwszego głosowania, czy ponownego głosowania, jeżeli podpis nie został złożony wyraźnie w rubryce spisu wyborców na to przeznaczonej. Aktualizacja spisu wyborców polega m. in. na umieszczeniu w spisie osób, które między dniem wyborów a dniem ponownego głosowania uzyskały prawo wybierania, zostały wpisane do rejestru wyborców lub spisu wyborców: z urzędu albo na podstawie decyzji właściwego organu. W wydawanym egzemplarzu spisu wyborców należy uwzględnić osoby dopisane do spisu wyborców przez obwodową komisję wyborczą w trybie art. 39a pkt 2 ustawy, czyli pominięte w spisie wyborców w wyniku błędu. Nie należy natomiast uwzględniać osób dopisanych do spisu wyborców w dniu 20 czerwca 2010 r. na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania w dniu pierwszego głosowania oraz obywateli polskich stale zamieszkałych za granicą dopisanych na podstawie ważnego polskiego paszportu.

3. Przed głosowaniem ponownym urzędy gmin wydają wyborcom zaświadczenia o prawie do głosowania w ponownym głosowaniu. Wyborcy, którzy otrzymali przed pierwszym głosowaniem zaświadczenia uprawniające do udziału w pierwszym głosowaniu i w ponownym głosowaniu, mogą głosować wyłącznie na podstawie zaświadczenia wydanego na ponowne głosowanie.
4. Głosowanie ponowne przeprowadzają te same obwodowe komisje wyborcze; przy czynnościach komisji mogą być obecni mężowie zaufania tylko tych komitetów, których kandydaci uczestniczą w głosowaniu ponownym; legitymują się oni upoważnieniem wydanym na pierwsze głosowanie bądź nowym upoważnieniem wydanym na głosowanie ponowne.
5. Zadania i czynności związane z przygotowaniem ponownego głosowania są identyczne jak w pierwszym głosowaniu; stosuje się te same ustalenia dotyczące dostarczania do obwodów głosowania kart do głosowania, formularzy protokołów, a także trybu przekazywania protokołów przez obwodowe i okręgowe komisje wyborcze oraz podawania wyników głosowania i zbiorczych wyników głosowania do publicznej wiadomości. Stosując te same formularze protokołów, opatruje się je wyraźnym napisem w prawym górnym rogu „PONOWNE”.
6. W dniu ponownego głosowania okręgowa komisja wyborcza zbierze i prześle do Państwowej Komisji Wyborczej informacje o liczbie osób uprawnionych do głosowania oraz liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania. Godziny i sposób podania informacji są identyczne jak w pierwszym głosowaniu.
7. Okręgowa komisja wyborcza, jeżeli stwierdzi taką potrzebę, podejmuje działania w celu przeszkolenia członków obwodowych komisji wyborczych przed ponownym głosowaniem.